

[Statsministeren.]

junkturförändringar, saa vil dette have mindre Interesse for Sønderjylland, men utvivlsomt lige saa stor Interesse for andre, som Kødproduktionen i dette Øjeblik kan siges at have for Sønderjylland.

For nogle Aar siden maa man vel sige, at det følte som en Svaghed i den sønderjyske Økonomi, at Landbruget ikke som Helhed var naaet op til det øvrige Lands Intensitet; men saadan som Forholdene nu har udviklet sig, kan der næsten være Grund til at anse det for en Fordel, at Intensiteten ikke er blevet saa stærkt udviklet som i det øvrige Land. Men i hvert Fald kan disse skiftende Erhvervsvilkaar formentlig ikke begrunde en Særundersøgelse eller Særforanstaltninger for denne saa lidt som for andre Landsdele.

Naar Landbrugs-krisen imidlertid i ret stor Udstrækning føles forholdsvis stærkt i Sønderjylland, skyldes det antagelig for en hel Del, at Ejendommene der er overordentlig stærkt forgældede. Det vil imidlertid være helt forkert at tro, at hele det sønderjyske Landbrug er haabløst forgældet. Det er ganske misvisende, naar man hist og her fremstiller Sagen, som om hele det sønderjyske Landbrug var til Rotterne, fordi den danske Stat ikke ved Genforeningen sørgede for en fuldkommen Sanering til Bunds, som man siger.

Det er rigtigt, at det sønderjyske Landbrug i Krigens sidste Aar blev udpumpet for sine reale Værdier endnu mere, end Tilfældet var i det gamle Land, hvor Udpumpningen faktisk ogsaa var af ganske anseeligt Omfang. Efter Krigens Slutning var der derfor adskilligt at reparere for Landmændene i Sønderjylland, hvilket naturligvis i stor Udstrækning maatte gøres ved Kreditansvendelse, og senere, da det sønderjyske Landbrug begyndte at indstille sig efter dansk Mønster med mere intensiv Drift, krævedes der betydelig Kapital, som i hvert Fald i ikke ringe Udstrækning maatte laanes; men alt dette ordnedes utvivlsomt ligesom i det gamle Land i stor Udstrækning ved Landmændenes egen Arbejdsindsats og ved Bedrifternes organiske Udvikling, og dertil kommer, at Markfaldet i det store og hele annullerede i væsentlig Grad den bestaaende Gæld for Landbrugerne.

Da Det statistiske Departement i 1926 opgjorde Behæftelsesforholdene i det danske Landbrug, viste det sig, at ikke det sønderjyske Landbrug som Helhed var gældbundet til det yderste, men at dette kun var Tilfældet for en Del af Landbrugsejendommenes Vedkommende. Til Gengæld var

Forgældelsen for disse af ret overordentligt Omfang. Særdeles instruktiv i saa Henseende er en Redegørelse til det sønderjyske Erhvervsudvalg om dette Forhold, der findes aftrykt som Bilag 6 i Beretningen Side 74 ff. Det paavises her bl. a., at der i Sønderjylland fandtes mange helt ubehæftede og mange ret ringe behæftede Ejendomme, og at Forholdene var meget forskellige i de forskellige Egne af Sønderjylland, f. Eks. var i Sønderborg Amt næsten en Trediedel af Landbrugsejendommene gældfri. Det hedder i Redegørelsen:

„Sandsynligheden taler for, at Forholdet er det, at Gældsbyrden i det hele er noget mere ulige fordelt i Sønderjylland, saaledes at der paa den ene Side findes flere Ejendomme, der er ubehæftede eller kun lidet behæftede, og paa den anden Side flere Ejendomme, der er meget stærkt behæftede.“

Jeg henviser i øvrigt til den nævnte Redegørelse for ikke at optage mere Tid end fornødent.

Naar Gældsbyrden i Sønderjylland er fordelt som her nævnt, er det for saa vidt ikke saa mærkeligt, at Tvangsauktioner over Landejendomme i Landsdelen i Forhold til dennes Størrelse er forholdsvis talrigere end i det øvrige Land. Det synes at fremgaa af de Oversigter, der foreligger i saa Henseende. Imidlertid er det ikke et Fænomen, der først nu viser sig. I 1929 var der i hele Aaret 425 Tvangsauktioner over Landbrugsejendomme i hele Landet og deraf 102 i Sønderjylland, altsaa nær ved en Fjerdedel af det samlede Antal. I indeværende Aar viser Tallet i Januar i hele Landet 131, hvoraf 65 i Sønderjylland, og i Maj var Tallet for hele Landet 113, hvoraf 29 for Sønderjylland. Man maa imidlertid her erindre, at de Foranstaltninger, der har været truffet for at sanere Landbrugets Gældsforhold, Akkordordning, Henstand samt Moratorium for Gæld ud over Værdigrænsen, ganske vist er givet for Landet som Helhed, men i særlig Grad kommer det mest gældbundne Landbrug til gode.

Men, som før sagt, den stærke Forgældelse er ikke noget almengyldigt for Landbruget i Sønderjylland, man kan derfor ikke uden videre aflede Forgældelsen af en saa almen Aarsag som Genforeningen; thi saa maatte formentlig alle være stillet paa nogenlunde samme Maade. Da imidlertid den stærke Forgældelse for en Del sønderjyske Landbrugsejendomme — men altsaa langt fra for dem alle — ofte er paa-staaet at være foraarsaget af de finansielle Forhold i Forbindelse med Genforeningen,